

Χαιρετισμὸς
τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου

Ἐξοχωτάτῃ Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας,
Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε
Ἰερώνυμε, Πρόεδρε τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου,
Μακαριώτατοι ἀδελφοὶ Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,
Τιμιώτατοι ἐκπρόσωποι ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν,
Ἰερώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἀδελφοὶ λοιποὶ Ἱεράρχαι,
Ἐξοχώτατοι καὶ Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν,
Ἐκλεκτοὶ παρόντες·

Ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας τῆς ἡμῶν Μετριότητος πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ παρόντος Συνεδρίου διὰ τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν νὰ ἀπευθύνωμεν χαιρετισμὸν κατὰ τὴν ἔναρξιν αὐτοῦ.

Αἰὼν ὅλος συνεπληρώθη ἀπὸ τῆς κυκλοφορήσεως τοῦ περιοδικοῦ *Θεολογία*, τοῦ παγκοσμίως γνωστοῦ ἐπιστημονικοῦ ὄργανου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ περιοδικὸν κατέθεσαν τὴν θεολογικὴν μαρτυρίαν των οἱ ἐπιφανέστεροι ἐκπρόσωποι τῆς Ἱεραῆς Ἐπιστήμης. Εἰς τὰς σελίδας του ἀποτυπώνονται αἱ μεγάλαι προκλήσεις, μετὰ τὰς ὁποίας εὐρέθησαν ἀντιμέτωποι ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ θεολογία ἀπὸ τὸ 1923 μέχρι σήμερον, προκλήσεις καὶ κρίσεις πνευματικάι, ἐκκλησιαστικάι, θρησκευτικάι, πολιτισμικάι, αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις, ἡ ἐκκοσμίκευσις, ἡ ἔκρηξις τῆς τεχνολογίας, τὸ οἰκολογικὸν πρόβλημα, ἀξιολογικάι ἀνατροπαί, ριζικάι ἀλλαγαὶ εἰς τὸν χῶρον τῆς παιδείας καὶ ἄλλα πολλά. Ὅλα αὐτὰ εἶχον ἀντίκτυπον εἰς τὴν θεολογίαν, ἡ ὁποία καλεῖται νὰ λειτουργῇ διαλεγομένη μετὰ τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν, διδοῦσα τὴν καλὴν μαρτυρίαν περὶ τοῦ

Εὐαγγελίου τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Ἡ θεολογία τρέφεται ἀπὸ τὰς πηγὰς τῆς πίστεώς μας καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀφουγκράζεται τὸν παλμὸν τοῦ παρόντος καὶ ὁμιλεῖ πάντοτε ἐστραμμένη πρὸς τὸν ἐκάστοτε σύγχρονον ἄνθρωπον, καταγράφει καὶ ἀξιοποιεῖ, πέραν τῶν κατὰ καιροὺς προκλήσεων, καὶ τὰς θετικὰς προοπτικὰς τοῦ πολιτισμοῦ. Ἔχει ὀρθῶς λεχθῆ ὅτι ἡ θεολογία εἶχε καὶ ἔχει ἀνάγκην θεολόγων «εὐσεβῶν καὶ εὐφυῶν», «δεκαθλητῶν γνώσεως, εὐαισθησίας καὶ προσφορᾶς».

Τὸ περιοδικὸν *Θεολογία* εἰσέρχεται εἰς τὸν δεύτερον αἰῶνα τῆς ζωῆς του, μὲ κληρονομίαν καὶ παρακαταθήκην τὴν μέχρι σήμερον ἐπιτυχῆ καὶ δημιουργικὴν πορείαν του, τὴν πιστότητα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν καὶ τὴν ἐπικαιρικότητα, τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον πολίτης τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ «οὐρανοπολίτης», ὃν τὸ ὅποῖον ἀναζητεῖ ἔσχατον σημεῖον ἀναφορᾶς ἐπέκεινα τῶν ἐγκοσμίων, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς πολιτικῆς, τῆς ἐπιστήμης, τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐπιγείου εὐδαιμονίας. Οὔτε ἡ ἄνοδος τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου οὔτε ἡ κοινωνικὴ πρόοδος οὔτε ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις καλύπτουν καὶ ἱκανοποιοῦν πλήρως τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ὄντως δὲν ζῆ «ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ»¹.

Προφανέστατα, ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἡ «μεγάλῃ δύναμις» τῆς ἐποχῆς μας. Μεγάλῃ δύναμις εἶναι ὅμως καὶ ἡ πίστις εἰς Θεόν, ἡ ὁποία ἀπαντᾷ εἰς τὰ βαθύρριζα ὑπαρξιακὰ ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ἔχει εὐστόχως παρατηρηθῆ, ἡ ἱλιγγιώδης πρόοδος τῆς ἐπιστήμης ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι αὐτὴ παρητήθη ἀπὸ τὴν προσπάθειαν νὰ θέσῃ καὶ νὰ ἀπαντήσῃ παρόμοια ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ κέντρον τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς θεολογίας².

Τὸ γεγονός βεβαίως ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἐνδιαφέρεται δι' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα δὲν ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐξαφάνισίν των, οὔτε ἀποτελεῖ ἀπόφρασιν καὶ κριτήριον διὰ τὴν σημασίαν ἢ τὴν ἀσημαντότητά των. Σήμερον μάλιστα, τὸ θέμα τοῦ νοήματος τῆς ζωῆς φαίνεται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῶν ἀναζητήσεων τῶν ἀνθρώπων, γεγονός τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὸ φαινόμενον τῆς λεγομένης «ἐπιστροφῆς τοῦ Θεοῦ» καὶ ἐνὸς νέου ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν φιλοσοφίαν.

1. Βλ. *Ματθ.* δ', 4.

2. Βλ. Carl Friedrich von Weizsäcker, „Gottesfrage und Naturwissenschaften“, στὸ ἔργο τοῦ ἰδίου, *Deutlichkeit*, München 1981, σσ. 117-138, ἐδῶ σ. 126.

Αυτό σημαίνει ότι πίστις και γνώσις, αἱ δύο αὐταὶ ἐξέχουσαι δυνάμεις τοῦ πνεύματος, δὲν εἶναι ἀντίπαλοι ἀλλὰ συνεργάται καὶ ἑταῖροι εἰς τὴν διακονίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ θεματικὴ τοῦ Συνεδρίου ὑπενθυμίζει εὐστόχως ὅτι ἡ ἀνθρωπότης πορεύεται πρὸς τὴν «ἄυλη πραγματικότητα τῆς ὕστερης νεωτερικότη-
τας». Ὁ λόγος περὶ τῆς «αὐλοῦ πραγματικότητος» ἀναφέρεται εἰς τὸ σύνολον τῶν νέων καταστάσεων καὶ τῶν προκλήσεων, αἱ ὁποῖαι συνδέ-
ονται μὲ τὴν κυριαρχίαν τοῦ διαδικτύου καὶ τῶν ἐν γένει ἐπιστημονικῶν
καὶ τεχνολογικῶν ἐξελίξεων εἰς τὴν ζωὴν μας. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ
ἀλλάζουν τὸν τρόπον τοῦ βίου τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν εἰς ὅλας τὰς
διαστάσεις του, κατευθύνουν τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἀνάγκας μας καὶ
ὀδηγοῦν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἀξιολογικὸν ἀναπροσανατολισμόν. Παρὰ
ταῦτα, οὐδεὶς σῶφρων δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὰ πολλὰ εὐεργετήματα
τῆς τεχνολογίας. Ἀντίστασις εἰς ὠρισμένας τάσεις τοῦ τεχνολογικοῦ
πολιτισμοῦ οὐδόλως σημαίνει συνολικὴν ἀπόρριψίν του.

Γνωρίζομεν ἅπαντες ὅτι οἱ πολιτισμοὶ ποτὲ δὲν εἶναι ὀριστικαὶ λύ-
σεις τοῦ ἀνθρώπινου αἰνίγματος. Προφανέστατα, καὶ ἡ σύγχρονος τε-
χνολογία καὶ ἡ ἐπερχομένη «ἄυλος πραγματικότης» εἶναι μόνον εἷς
πολὺ σημαντικὸς σταθμὸς εἰς τὴν ἱστορικὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος,
κεντρικὸν ἄξονα τῆς ὁποίας, δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς, ἀποτελεῖ «τὸ
πάντων καινῶν καινότατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον»³, τὸ
μυστήριον τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως. Αὐτὸ τὸ πανσωστικόν «ἀεὶ
μυστήριον» ἐκπροσωπεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία καὶ εἰς
τὴν ἐποχὴν τοῦ «Ἀύλου» θὰ προβάλλῃ τὴν ὑλικὴν διάστασιν τοῦ
ἀνθρώπου, θὰ παραπέμπῃ εἰς τὴν ποικιλίαν καὶ τὸ κάλλος τῆς δημι-
ουργίας, θὰ διακηρύττῃ ὅτι ἡ ἀδιαφορία διὰ τὸν ὑλικὸν κόσμον δὲν
ἀποτελεῖ θεολογικῶς ὀρθὴν κατανόησιν καὶ συνέπειαν τῆς «οὐκ ἐκ
τοῦ κόσμου» Ἀληθείας τῆς πίστεώς μας. Ἡ Ἀλήθεια αὐτὴ ἀποτελεῖ
πηγὴν ἐμπνεύσεως διὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφήν μας, ὀξύνει τὸ
αἰσθητήριόν μας διὰ τὸ πρακτέον καὶ προσφέρει ἐρείσματα διὰ τὴν
λυσιτελῆ χρῆσιν τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς τεχνολογίας.

Ἐν πλήρει βεβαιότητι ὅτι αἱ εἰσηγήσεις καὶ αἱ συζητήσεις θὰ καλύ-
ψουν τὸ εὐρὸν φάσμα τῆς θεματικῆς τοῦ Συνεδρίου, κηρύσσομεν τὴν

3. Βλ. Ἁγ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως*, 45, PG 94, 934B.

ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ εὐχόμεθα ἐπιτυχῆ κατὰ πάντα τὴν
διεξαγωγὴν του.

Ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν!